

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Helyben.		Vidékre küldve:		Főszerkesztő: BENEDEK IÁNOS.		Hirdetési díjak:	
Egy évre . . . 10	kor. — fill.	Egy évre . . . 16	kor. — fill.	Felelős szerkesztő: IIJ. MÓRICZ PÁL.		Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többzetes megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.	
Fél évre . . . 5	—	Fél évre . . . 8	—	Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.			
Negyed évre . . . 2	50.	Negyed évre . . . 4	—				
Egy óra . . .	—	Egy óra . . .	70				
Egyesszám ára 4 fillér.							

Erős hadsereg szervezése.*

Irta: **Hoitsy Pál.**

Erős hadsereg nélkül egy nép se lehetett el, mely a mai Magyarországot valaha bírta. A magyar nemzet is csak ideig-óráig volt el nélküle s rendesen kárát látta. De ha a jövőben ez a nemzet az által akarja elejét venni az ellene fordítható támadásoknak, hogy ő maga lép fel hódítólag, úgy kettős kötelessége, hogy erős, használható hadserege legyen.

A kettős monarchia közös hadserege kitűnően van kiképezve. Anyaga is egészen kiváló. Hosszas fáradozást, éhséget, szomjúságot, hideget, meleget egyaránt tűrni képes. Fegyelmere erősebb, mint a francia hadseregé, de nem a kegyetlenségig szigorú, mint a németeké. Könnyű lovassága elsőrendű, a nehéz lovasság megállja helyét. Tüzérségét elsőnek tartják az egész világon. Gyalogságának magyar csapatai a támadásban, szláv legénysége pedig az áthatatos kitarásban kiválóak. Egészen véve alig van ma ennél jobb hadsereg. Még a német se jobb. Kitűnő hadvezér kezében, a ki feltudna használni minden benne rejlő erőt s mindegyiket a kellő helyen alkalmazná: nagy dolgokat lehetne végbe vinni ezzel a hadsereggel.

* Mutatvány Hoitsy Pálnak „Nagy Magyarország” című most megjelent könyvéből.

Virrasztva.

Hosszan üt az érc kalapács,
Itt van az éjnek közepe:
Egy tiszta, szeplőtelen éj
Minden bűbája, gyönyöre.

A föld olyan álmodozó, —
És fönn az ég, óh az az ég!
Tán sohasem volt még ilyen
Tán sohasem szórt ennyi fényt.

Csendes borongás ideleln,
Fénylő nyugalom odafenn, —
Üdv tölti meg a sziveket,
Kéj árad el a lelkeken. —

És mégis én . . . és engemet
Mégis zavar, bánt valami;
Ah, mit a sors egy' keze nyujt,
Kész a más' azt elrablani.

Egy árny libeg itten közel,
Fenyegetőn, mint bérczi sas,
S minden perczen lecsapni kész, —
Az elmulás eszméje az.

De van egy nagy fogyatkozása. Annyira különböző elemekből van összealkotva, hogy alig képzelhető oly közös nemzeti cél, vagy feladat, melyért egyforma lelkesedéssel tudna harczba menni az alkotó részek mindegyike. A mi a cseh katonának legszentebb lehet, az esetleg hidegen hagyja a magyar katonát és viszont. Az egységes katonai kiképzés megvan, az egységes érzések hiányzanak. Teint olyas valami hiányzik, amit rendszeren kicsibe vesznek a hadintézők, a mi láthatatlan és kézzel nem fogható, de ami eldöntött már nem egy háborút. Amit Szász Móricz Fontenoy-nál szivnek nevezett s ami arra lelkesítette a francia csapatokat, hogy az angolok ágyúira vessék magokat a legkevesebb kartácstűzben s megszerzzék a diadalt, mely már amoda hajolt.

A közös hadseregben hiányzik a közös ideálért dobogó szív.

Ezzel a hadsereggel Magyarország csak kivételes esetekben csinálhat hódításokat.

Ehhez szükséges a magyar önálló nemzeti hadsereg felállítása, melynek törzsét és magját a honvédség kell, hogy képezze.

De addig is, míg ez meg lesz valószínű, át kell alakítani a mostani közös hadsereget. Még pedig oly értelemben, hogy annak hadi és harczá-

szati egysége ne szenvedjen az átalakítás által, de a magyar csapatok magyar szelleme mégis érvényre jusson.

A harczászati egység egyik legelső feltétele a hadi sikernek. Különbözőképpen kiképzett seregek egyesülhetnek közös cél kivására, nyerhetnek is egy-egy csatát, kivált ha az ellenség gyöngye, de egy nagy háború nagy feladatainak megoldására képtelenek.

A hadvezér csak úgy tarthatja kezében az egész tömeget, ha egy szavára annak minden része egyformán engedelmeskedik, egyforma mozdulatot csinál, ha az ezred és osztálykeretek egyenlők, sőt lehetőleg még a felszerelés is azonos. Mert a mi különösen az utolsó pontot illeti, megtörténhetik más különben az, hogy a csapatokat olyan töltényekkel látják el a csata hevében, melyek a fegyverekbe nem illenek s hasznavehetetlenek.

Az egységnek ez a szüksége oly parancsoló valami, hogy a magyar honvédség egészen hozzásimult e tekintetben a közös hadsereghez, noha e részben nem volt megkötve a magyar kormány keze. Az organizáció, a kiképzés, a felszerelés teljesen azonosak. Sőt háború esetére az élelmezés is, ami egészen helyénvaló, mert máskülönben egymás adagjait foglalnék le a csapatok, s végzetessé válnék a zavar.

A hadseregnek ezt az egységét

Oh úgy hull itt minden körül . . .
Az ember, — a fák levele.
Csak a menny áll esorbítlanul;
De, kérdezem, örökre-e?

Elnézem azt a csillagot,
Azt a fényest napkeleten.
Oly rég ragyog, — nem hullhat-e,
Hátha lehull most hirtelen?

És elterül a lelkemen
Fátyol gyanánt egy gondolat . . .
Mily bánat az, kit szeretünk
Lenni tudni azt a föld alatt.

Kit megszokik a szív, kivel
Egy életen át egybe forr . . .
Ma itt beszél, jár-kél velünk,
S holnapra már ninesen sehol.

Óh, a mért most virrasztok én,
S rajongok itt fél éjszakán,
Ezt a fenséges nyári éjt
Nem látja ezt az én apám.

S nem lát többé egyet se már . . .
Te magas menny, te fényteli,

Mindenhová küldesz özönt,
Egy sugarat sem öneki. —

S egyszerre csak, mint a kire
Omlik alá hegyzuhanat,
Térdeimen vergődöm a
Fájdalomnak súlya alatt.

Van-e még a földön gyönyör?
Én nem tudom, nem érzem,
Csak sohajtok: apám, apám!
S csak tördelem a két kezem . . .

Az öreg huszár levele a szerkesztőhöz.

(Margitáról.)

A Debreczen olvasóinak kedves krónikása az öreg huszár, névszerint tekintetes Morvay Károly urambátyánk Margitáról, Kosuth Lajos és a magyar szabadságharc egykori délczeg, honvéd huszárja, ki ha testben öregedett is, de lelkileg ma is ifjú

tehát, nem szabad megbontani addig, míg a hadsereg közös. De igenis érvényre kell juttatni a közös hadsereg magyar csapatainál a magyar szellemet mindenben, ami a harczászati egységet nem veszélyezteti.

Ehez képest be kell hozni a magyar csapatoknál a magyar nyelv használatát, tiszti létszámukban a különkonkreтуális státust és a magyar honpolgári jog megszerzésének köteleességét.

Ha a magyar ezredék hivatalos és szolgálati nyelve a magyar, azzal a hadsereg egysége nem szenved semmit. A honvédség nyelve most is az a hadgyakorlatok tapasztalása mégis amellett bizonyít, hogy a honvédi csapatok közös hadseregbeli csapatokkal együttesen képezve egy hadtestet: a kétnyelvűség semminemű fennakadást nem okoz. Mert a kiképzés, felszerelés és tagolás egyenlő. Sőt még a három nyelvűség se okoz zavart, pedig horvát honvédségi csapatok bevonásával ez is előfordul.

Ellenben a magyar szolgálati nyelv behozatalának igen nagyok lennének az előnyei. A magyar nemzet presztízse emelkednék. A hadsereg magyar csapatai fontos szolgálatot tennének abban, hogy az egyes nemzetiségekből kikerült ujonczok megtanulják a magyar nyelvet. A hadsereg könnyebben kaphatna kellő számú altiszteket, a kikben nagy a szükség, miután a magyar legénység között csak ritkán akad olyan, aki a német nyelvet annyira bírja, amennyire egy altisztnak birnia

kell. A mellett pedig a magyar nemzet könnyebben lenne rávehető, hogy a hadsereg fejlesztésére meghozzon minden áldozatot, amely csak erejétől telik. De még ennél is nagyobb lenne az eredmény a tekintetben, hogy a nemzet egynek érezné magát seregével, háboru esetében megadná részére az egész erkölcsi erőt, a hadsereg pedig egynek érezve magát a nemzettel, a legnagyobb önfeláldozással szolgálná annak ügyét és célját.

A különkonkreтуális tiszti státus behozatalának abban nyilatkoznék nagy előnye, hogy a magyar csapatok a legkitünőbb tisztekkel lennének elláthatók. Miután a hadsereg tisztikarában kevesebb a magyar, mint amennyinek a lakosság számarányához képest lennie kellene, a magyar csapatoknál gyorsabb lenne az előléptetés, mint az osztrák csapatoknál. Eminnen tehát sokan kíváncznának át a magyar ezredékhez s ki lehetne válogatni a legja-át.

Az pedig, hogy a magyar ezredékben csak magyar honpolgár nyerhetne tiszti rangot, nemcsak a magyar nemzet tekintélyét emelné, de helyre is állítaná a nemzet és a katonaság közötti jóviszonyt és egyetértést. Némi tulkapásokat minden hadsereg tisztjei megengednek magoknak, de normális viszonyok között ebből nagyobb veszedelem nem származik. De ha a magyaról megfelelő tiszti idegen nemzetiségnek a fia, úgy meg van a közönségben a hajlam, hogy egyesek

elleni támadását a nemzet elleni támadásnak minősítse. Ebből pedig kölcsönös keserűség, sőt elidegenedés származik. Ha ellenben a magyar ezredbeli tisztnek meg kell szereznie a magyar honpolgári jogot, akkor ez a polgári jog értékes es becses az ő szemében, mint amely után törekednie kellett s amely előléptetését, rangját biztosítja. Megtanulva tehát becsülni ezt a polgári jogot, ritkábban fog vétetni a polgárság ellen s ha vét is, nem fogják tettét oly könnyen generalizálni s nem fogják a magyarság elleni gyületnek tulajdonítani.

Oly reformok ezek tehát, melyek nem bontják meg a hadsereg egységét, hanem egyrészt emelik annak erejét, javítják annak szellemét, másrészt pedig bensővé teszik a magyar nemzet és a hadsereg közötti viszonyt s lehetővé, hogy a hadsereg nagy nemzeti feladatok megoldására vállalkozhassék.

A „királysértő“ könyv.

A Szeged és Videke írja: Dr. Kalmár Antalnak polgári pörében — mint fővárosi tudósítónk jelenti — a budapesti kir. ügyészség iktató hivatalába január 7-iki dátummal a következő kérvény érkezett be:

Tekintetes kir. Ügyészség!

Politikai peremben a vizsgálat már két hónapja befejeztetvén, nagyon itt az ideje annak, hogy történjek is valami ez ügyben.

Mert: vagy van királysértés elkobzott könyvben, vagy nincs.

tüzzel, nemes hévvel rajong a magyar nemzeti eszményekért, melyeket a falusi magányból jóízű magyar tollával ma is szolgál.

Onnet küldözi érdekes, jellemző visszaemlékezéseit a régi magyar világból, melyeket mi kedves szeretettel olvasgatunk és az azokban foglalt tanulságokat pedig gyöngyszemekként rakosgatjuk felre emlékeink tárházába; mert ma már kapezaként fakul, rongyosodik minden ősi magyar tulajdonság.

Most az öreg huszár, kedves irótarom a levéllel fordult a felelős szerkesztőhöz: bizonyos nemes Portörő Kelemen ur irányában. Ugyanis midőn a multkor is kérdést intézett az öreg huszár, ki rejtőzködik a figurás Kelemen név alatt, akkor üzenet ment Margitára, hogy tudakolja azt tekintetes uram bátyánk a Szabad Hajdutól . . .

Most azután meg jött az üzenetre az öreg huszár, az öreg krónikás kedves, kedélyes, derűs levele. Öszinte nyíltsággal írja kedves tekintetes urambátyánk, nem tudakozódik már ő tovább, de magától találja ki, hogy a felelős szerkesztő Szabad Hajdu, nemes Portörő Kelemen, ugyanegy tollal és lélekkel rovják a sorokat. A három név alatt ugyanegy gyalogos hajdu rejtőzködik. . .

Hát ez így is van!

Erre a körülményre vonatkozik az öreg huszárnak alábbi kedves levele, mely örvedetesen esett nekem, noha azt rovására írom a levélben említett érmihályfalvai szép kis lánynak, hogy ígéretét a ns. Portörő Kelemen kifürkészését illetőleg nem váltotta

be és nem saját személyes meggyőződése után számolt be Kelemenről (mondhatom igen bozontos szőke szakállu öreg bacsika) az öreg huszárnak, kit szívesen vár, ölel a távolból is hű bajtársa: a felelős szerkesztő, ugyismint Szabad Hajdu és nemes Portörő Kelemen uraknak a képviselője; kinek igen jól estek ezen meleg baráti sorok és a kilátásba helyezett találkozás.

De beszéljen maga a level.

Tekintetes Felelős szerkesztő Ur! Édes uram-ecsém!

A vett szerkesztői üzenetre kell, hogy válaszoljak.

Elkertelek kissé a tárgytól elébb. Ugyanis nemes Szatmárvármegye Jánk községében volt egy felcser, — vagy úgy is hívta a nép, hogy: tilógus —, a ki képes volt betegieit éjjel-napot egygyé tenni, hogy talpra állítsa. Ugy utazgatva, a milyen lett az idő járása. Szekeren, paripan, avagy esólnakon . . . Nevezte őt a nép általában Halász bácsinak. Én se tudom emléket lelkemből kizárni. Nem is akarom.

Egy szalki szabadság előtti nap hozánk jött, hogy 3 vagy 4 tinót a gulyából leválasszon, vásárra hajtassa. Mig az ugynevezett „Gyűlöre“ értünk, mi jó félóra volt a községtől, így szólt:

— Képzeld el Károlyom (kis gyermek koromtól ösmert), mire vetemedtem: nagy szükségemben lutrira tettem! . . . Hát én is arra tettem, (mert tetszik tudni, abból a 8 szóval kiírva nyolez koronából, a mit havi nyugdíjképpen a hálás magyar állam (?) ad, nem igen futja még füstölőre se), hogy hátha

beütne? De eddig úgy jártam vele, mint Széll Körber urral — csalódtam!

Gondoltam, jön annyi, hogy kifutja belőle egy debreczeni ut. Rég kíváncsi vagyok, hisz megirtam, mint egy asszony, hogy ki is az a nemes Portörő Kelemen?

Az üzenettel még nagyobb zavarba tetszett hozni!

Rábíztam én még november havában az 1902-ik évnek a Szatmári Sandor nagytiszteletű Érmihályfalvai lelkész ur Jolánta leánykájára, a ki biztatott, hogy majd végére jár ő ennek a jogász testvére révén!

Már hogy sem a lutri, sem az üzenet nem sikerült, magam kezdtem a fejemet törni rajta, ki lehet?

Jankafalván vannak Portörök? talán onnat való?

Később nagy hasonlatosságot találtam egyes jóízű kifejezéseknél a Szabad Hajdujéhoz. Hát! Bánffyként szólva nem lepett nagyon meg az üzenet, hogy tudjam meg Szabad Hajdutól?

Nem várok én már levelet, sem attól az érmihályfalvai szép kis leánytól, sem szerencsét a lutritól, hogy a saját szememmel lássak. Mert nem egy, nem két ember ez a vig kedvű és ügyes tollú hajdu (mint hajdan Mérei Mór volt Dussek előtt, ki két-féleképpen vette fel a fizetést, mint országgyűlési képviselő, és mint őrnagy), hanem három. Ez oszt már a hajdu virtusa . . .

Mind a 3 tolláért lelkéből szeretettel üdvözli és csodálja az öreg huszár

Margita 1903. január hó 11.

Horvay Károly.

Ha van: érdekében áll az országnak, hogy én meg legyek büntetve.

Ha nincs: érdekemben áll nekem és érdekemben áll a nemzetnek, hogy könyvem szabadon terjesztődve hirdesse szentséges életvezélünk: az ország függetlenségének elérésére szolgáló nemzeti igazságokat.

Az azonban nem áll érdekében senkinek, sem nekem, sem az országnak, sem a kir. ügyészségnek, hogy erről a nagy zajjal megindult politikai perről hallgassunk, mint siket disznó a buzában.

Tisztelettel kérem tehát, hogy ebben az ügyben az érdemleges határozatot sürgősen meghozni méltóztassék.

Teljes tisztelettel

dr. Kalmár Antal.

Értesülésünk szerint ebben az ügyben — elsőrendű politikai okokból — nem a kir. ügyészség, hanem a kormány fog határozni. Arról értesülünk ugyanis, hogy a könyvben első sorban Geguss, a budapesti kir. ügyészség vezetője botlott meg, s ennek annyira sürgős volt az ügy, hogy a budapesti főügyészség elkerülésével egyenesen Plósz igazságügyminiszterhez fordult. Plósznak e vastag könyvet ideje sem lévén átneézni: a főügyész helyettessé hagyta szabadon cselekedni. Ez aztán cselekedett is és — botba ugrott. Ebből most már a következő szeretetreméltó konfuzió keletkezett: Gegussra első sorban megnehezített a kormány, hogy ebbe az éppen nem időszaki politikai perbe indokolatlanul bevitte, — másodsorban megnehezített a budapesti főügyészség, hogy Geguss az egész dolgot az ő elkerülésével szenecirozta. Van tehát a hiperlojalizmusnak is nemezise.

A debreczeni kefégyártás tarifakérdései.

Ezen debreczeni vonatkozású és érdeklő közleményt a magyar gyár iparosok szövetségének közlönyéből vettük át és érdekes adatokat tartalmaz a különleges debreczeni kefégyártó iparra.

Szerk.

Legyen szabad Excellenciád figyelmét ezen iparágra is felhívni, mely minden állami segély nélkül uttörő munkát végzett. Oly debreczeni vállalatokról van szó, melyek kizárólag alapítóiknak és tulajdonosaiknak szorgalma, életrevalósága és kereskedői megbízhatósága következtében aránylag nagy terjedelmet öltöttek. Az e gyárak által előállított cikkek egész Európában a legjobb hírnévnek örvendenek. Ezekre a vállalatokra is ránehezédvén most már a kedvezőtlen gazdasági helyzetnek és a nemzetközi, különösen az osztrák versenynek a súlya, több ízben fordultak a Nagyméltóságod vezetéséhez alatt álló miniszteriumhoz, kérve, hogy azt a visszasszámot, mely a vasuti tarifákban a kefégyártmányok tekintetében évek óta változatlanul fennáll, enyhíteni méltóztassék. Annál inkább érdemli ez a kérés a méltánylást, mert Debreczenből — kedvezőtlen földrajzi fekvésénél fogva is — a kivitel fölötté meg van nehezítve.

Az egyik 1902. január havában beadott íly természetű kérvényre azonban Szövetségünk illető tagja elutasító elintézetést kapott oly megokolással, hogy a „szóban levő cikkek magas értékénél fogva a szállítási díj a gyártmányok kelendőségére és forgalmába hozatalára nézve befolyást amugy sem gyakorolhat.“ Ez a megokolás azonban egyáltalában nem helyt álló. A kérdéses iparág viszonyainak behatóbb tanulmányozása kétségkívül rávezette volna a Nagyméltóságod vezetéséhez alatt álló miniszteriumot, hogy

a mi a kérdéses gyárbaa finomáru készül, — olyan, mely a magasabb tarifát is elbirja — az sulyban alig nyom 250 q-t évente és a gyár összforgalmának alig néhány százalékát teszi, míg a gyár által előállított cikkeknek kilencztedrésze a szélrózsa minden irányában 200 kilométernyi vonalon túl küldetik szét és csakis a legolcsóbb tarifák mellett versenyképes. Hogy ezt az állapotot némileg szemléltethetővé tegyük, utalunk arra, hogy itt egyebek közt olyan arukról is van szó, melyeknek tucztját 2 kor. 10 fillerrel veszik a nagy kiviteli czégek és a mely árból a közvetítő még engedményeket is követel.

Egy tucztat kefe 2 korona 10 fillérnyi ára bizonyára nem olyan magas érték, a melyről el lehetne mondani, amit a kereskedelemügyi miniszterium tagtársunkhoz intézett leiratában állit, hogy a tarifa a gyártmányok exportképességére befolyással nincs, mert az egy-egy ladára eső néhány krajczárnyi különbség az üzlet megkötését lehetővé, vagy lehetetlenné teszi.

Eiöttünk van több oly esetre vonatkozó levelezés, melyben a debreczeni gyár egyes egyébként neki megfelelő osztrák megrendelést is a vasuti tarifa miatt volt kénytelen elejteni. Pedig itt oly életrevaló magyar iparágról van szó, mely gyártmányainak kitűnő volta következtében a kivitelre kiválóan alkalmas és a mely kellő tarifális támogatás mellett még az eddigieknél jóval nagyobb terjedelmet ölthetne.

Elmeletileg nem kívánjuk kétségbe vonni annak a tételnek a helyességét, hogy egy magas értékű cikknél néhány fillér szállítási díjkülönbözést az áru kelendőségére nem gyakorol lényeges befolyást. De ez a tétel csak akkor áll, ha az illető cikk piaci ára a viteldijtól függetlenül úgy állapítható meg, hogy még polgári hasznot hajtson. Mihelyt azonban a helyzet úgy alakul, hogy az armegállapítás minden tényezője már sulylyal bír, akkor a viteldij és az áru értéke közötti arány egyedül már nem mérvadó és a viteldijnak általános mérséklése olyként szerepel, hogy az illető vállalat versenyhelyzetét általában erősíti. Az ily viszonylatokban elért díjmegtakarítások tehát arra való, hogy a veszélyeztetett viszonylatokban a gyár annál könnyebben tesse a verseny által parancsolt nagyobb engedményeket. Nem szorul bizonyításra, hogy ily engedmények sem kívánnak pénzállozatot, mert az elért forgalmi többlet által kiegyenlítettnek.

Ez okból azzal a kérelemmel fordulunk Nagyméltóságodhoz, hogy a debreczeni kefégyártást, mely tekintélyes munkáltszámot foglalkoztat — minden más támogatás hiányában — legalább a rá nézve sérelmes tarifák megváltoztatása révén méltóztassék segíyezni.

A kérelem nevezetesen odaterjed, hogy a rizsgyökérnek mult december hava óta felemelt fuvardijtétele töröltessék és állitassék vissza a régebbi tarifa, továbbá, hogy a Hamburgból importált fibris és bassin számára a 10 korona kedvezményes díjtétel állitassék fel, a mely annál indokoltabb, miután a gyár a készáru szállítására sem fizet többlet Hamburgig 10 márkánál. A gyár készítményei pedig, eltérve a 30 év óta fennálló gyakorlattól, három csoportba volnának osztályozva és pedig:

a jelenlegi I. osztályba soroltassanak a keményesertéből készült finom politurus ruha-, haj és másnemű diszkefék, ugynevezett luxusecikkek;

a jelenlegi II. osztályba soroltassanak a puhaserte vagy lőszörből tisztán előállított középfajok, ugynevezett merkantilecikkek és végül engedélyeztessék az A) osztály díjtétele darabárúkénti szállításnál is mecha-

nikai uton növényi anyagokból előállított kefék számára.

Engedélyezendő volna továbbá, hogy a fenti II. és III. osztályú aruknál, mint a melyek sulyra a legnehezebbek, értékükre nézve a legkisebbek, ám viszont a legtávolabbi piacokra utalják a gyárat, 200 kilométernél tovább menő szállitmányoknak a legmesszebb menő támogatás biztossittassék.

Midőn az előzőkben két konkrét példával kimutattuk, hogy a M. Á. V. mily rideg magatartást követ egyes nagyon is figyelemre méltó esetekben, mikor a magyar iparsegítésről van szó, bátrak leszünk viszont néhány példával illusztrálni, hogy másrészt mily aránytalan kedvezményeket enged oly esetekben, a mikor ezeknek megadása talán a forgalom némi emelésére szolgálhat, de különben határozottan iparellenes hatással jár. Hozzátezzük, hogy az általunk előadandó esetek egynémelyikében a fennálló díjkezdvezmény nemcsak a magyar iparnak van hátrányára, hanem magának a M. Á. V.-nak pénzügyi szempontjából sem indokolható. Egyes ilyen esetekben a M. Á. V., ha nagyobb figyelmet fordítana a hazai ipar érdekeire egyuttal a saját jövedelmeit is tetemesen gyarapíthatná. Ez állitásunk illusztrálására szolgáljanak a következő esetek.

Debreczeni kistükör.

(Ábrahám László tiszti főügyész.)

Székely is, kálvinista is, fiskális is; még hozzá termetre se valami dibdáb legény. Hatalmas koponyája a magyar magyar fajnak díszére, Debreczen szabad királyi városnak és polgárságának pedig hasznára válik; mert egyike az első gyakorlati jogászoknak, ki már számos nevezetes és fogós pörét nyerte meg a nemes városnak, miért is polgár uraimék előtt nagy az ő becsülete.

A tisztujtásnál kitűnően bizonyosodott az ki, hogy a polgárság meny nyire szereti, becsüli, méltányolja Ábrahám Lászlót. Oly tényes többséggel választották meg, minden ellen rebesgetések daczára, tiszti főügyésznek, a mint azt talán még tekintetes urambátyánk maga sem remélte.

Ellenzéki vágásu ember; mintahogy — székely is, kálvinista is, fiskális is lévén — kuruczság nélkül nem is képzelhető.

Ábrahám Lászlóban sok a fajbéli kurucz; nem hiába, hogy 18 éves korában Garibaldinak is pirosinges katonája volt. . . Kurucz hajlandóságát bizonyítja: nagy tajtékipája is. Nagy tajtékipája van a főfiskális urnak, de amellet az ellensége sem foghatja rá, hogy vágott dohánya is bőven ne volna a pipához. Szókimondó is. A lánczos-lobogós adta nem szorul vissza a száján. Szóval minden izében jóizü telivér magyar ember, ki ha a bibliák közül nem a 908 oldalas 6- és 306 oldalas új szövetséget szokta is volt hajdináromban néhanap lapozgatni, azok közé tartozik, ki iránt, mint ember iránt, első látástól vonzódást ére-

zünk, mint fiskálisra pedig nyugodtan bizhatjuk az igazságos pörünket; mert Ábrahám László tisztifőügyész bizonyosan megnyeri a legfogósabb pöröket is, nem hiába, hogy székely is kálvinista is, fiskális is egy füst alatt.

Szabad Hajdu.

Örvény felé.*

Tisza vize de lassan folydogal,
Folydogal
A hajlatnál mindenütt meg-megáll,
Meg-megáll,
Mintha csak úgy tűnődöznek magába,
— Hiába:
Csak bele kell szakadnia
A széles Dunába,
Dunába!

Magyarország ereje egyre fogy,
Egyre fogy . . .
Magában még megelne valahogy,
Valahogy.
Hejh, de ez a közös-bajos elete:
Nem élet,
— Előbb-utóbb csak elnyeli
Az Örvény: a német,
A német!

Szabolcska Mihály.

A „Magyar Szó“ december 7-iki számában jelent meg kiváló költőnknek, Szabolcska Mihálynak „Örvény felé“ című verse. A Szászvároson megjelenő „Libertatea“ című oláh lap politikai rovatában közölte ezt a verset a következő megjegyzés kíséretében: „Szabolcska Mihály, magyar költő, a „Magyar Szó“-ban „verset“ közöl, a mely politikai lecke akar lenni Ausztria és Magyarország viszonyáról.“ Szabolcska Mihálynak ezen oláh nyelvre fordított költeményét mi is érdemesnek tartjuk megismertetni olvasóinkkal, Szerk.

NAPI HIREK.

A tanári kör gyűlése.

A debreczeni tanári kör f. hó 10-én szombaton tartotta januáriusi közgyűlését Dóczy Imre középiskolai felügyelő elnöklété alatt. A kör igen fontos iskolai kérdéssel a tanítás módszerével foglalkozott, a melynek Barcsa János, ez a rendkívül buzgó és munkás tanítóképzőintézet tanár volt az előadója. Az előadáshoz hosszabb vita fűződött, melyben résztvettek Váradi Károly és Sinka Sándor igazgatók, továbbá Nagy Zsigmoné és Kardos Albert tanárok. Az előadás és a vita alapján a kör kimondotta, hogy a kormány gondoskodnia kellene, hogy minden fiatal tanár, mielőtt a tanári munka önálló végzésével megbíznák, szerezzen kellő gyakorlati jártasságot szaktárgyaink módszeres kezelésében.

A „Függetlenségi kör“ bálja.

A régi magyar mulatság elevenedik fel e hó 17-én. Akkor lesz a debreczeni Függetlenségi kör bálja a Bika dísztermében. E bál a debreczeni polgár fiatalság találkozó helye. Deli ifjak, tüzes szemű lányok járják ott a szilaj verbunkost, büszke toborzót s a többi régi jó magyar táncot. Hisszük, hogy e bál — mint minden évben — úgy a jelenben is a farsang egyik legsikerültebb mulatsága leend.

Földtehermentesítés.

A magyar földet már annyi adósság fenyegeti, hogy az általános tönkretűlés veszélye fenyegeti a gazdaközöniséget. Itt az ideje, hogy a bajok orvoslása felett most gondolkozzunk, mert a földet terhelő adósságaink egyre szaporodnak. A bajon földtehermentesítéssel lehet csupán segíteni, aztán pedig szövetkezetek létesítésével. Ausztria már e téren is rég megelőzött bennünket, sőt a múlt esztendőben már a szövetkezetek feleslege a harmincz milliót is meghaladta, holott nálunk még a földhitelintézet sem ad évenként ennyi új hitelt, fölöslegről pedig beszélni sem lehet. Sajnos, nálunk mindig a tizenkettedik órában térnek észhez az irányadó körök, akkor pedig már elkéstek.

Vers a jelmezestélyről.

Az izraelita nőegylet jelmezestélye a farsang első fényes mulatsága volt. — Más helyütt közöljük a résztvevők diszes névsorát és az emlékeztetést a festői szép jelmezes hölgykoszorúról, itten pedig egy ötletes, szellemes versikét közlünk a redakció egyik fiatal házipoétájától Nagy Zoltántól. A sikerült alkalmi versecske így hangzik:

Álarozos bála gyül
Ma a város népe
Álarozos bál, hej te vagy a
Mai világ képe.

Fényes nagy teremben
Sürgés-forgás éled.
Csupa álaroz — egy két igaz —
Akár csak az élet.

Ez az álarozos bál
Baj még nem is volna,
Hej de sok van, ki ál-arczát
Bálon kívül hordja.

A földmunkások és cselédek gyámolítója.

Hogy az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédszegélypénztár áldásos intézménye mily gyorsan vált népszerűvé, azt legjobban bizonyítja a pénztárnak az elmúlt évről összeállított statisztikája. E statisztika szerint az 1902. évben a pénztár önként beiratkozott tagjainak száma összesen 44919. A biztosított gazdasági cselédek száma közel 350000. A kiírt segélyekről a következő statisztikát állította össze a pénztár. Bal- eseti segély: cselédeknek 1296 esetben K. 68786.69, I. cs. tagoknak 222 esetben K. 7895.82, II. cs. tagoknak 43 esetben K. 869.28, rendkívüli tagoknak 457 esetben K. 15323.38, gépmunkásoknak 86 esetben K. 3627.98. Rokkantsági segélyek: cselédeknek 344 esetben K. 4755.74, I. cs. tagoknak 14 esetben K. 150, rendkívüli tagoknak 42 esetben K. 725.83, gépmunkásoknak 3 esetben K. 40. Haláleseti segélyek: cselédeknek 109 esetben K. 27875.16, I. cs. tagoknak 35 esetben K. 4092.02, II. cs. tagoknak 3 esetben K. 11.44, rendkívüli tagoknak 26 esetben K. 4354.17, gépmunkásoknak 8 esetben K. 2312.84, összesen kiírt segély 2688 esetben K. 140820.34. Ujabb gróf Andrássy Dénes, gróf Majláth Géza és Dréher Antal jelentették be a

pénztárnál, hogy összes cselédeiket beiratják a tagok közé.

Az iskolák segélyezése és a belügy-miniszter.

Debreczent az országban az iskolák városának hívják. Igaz, hogy sok benne az iskola, de ez a sok is kevés. Különösen az elemi iskolákban nagy a hiány, úgy hogy egy-egy osztályban 60—70 tanuló van összezsúfolva. A város ezen a tarthatatlan anomálián segíteni akar és még a múlt évben tartott egyik közgyűlésen elhatározta, hogy függő kölcsönt vesz fel és iskola helyiségeket építtet. A közgyűlés az ev. ref. elemi iskolák építésére 71.000 koronát a róm. kath. és ág. ev. elemi iskolák építésére pedig 49.000 koronát szavazott meg. A közgyűlés ezen határozatát megerősítés végett felterjesztették a belügyminiszterhez, de a miniszter, a legnagyobb meglepetésre a határozatot nem hagyta jóvá, azt mondván, hogy a város anyagi ügyei most állanak rendezés alatt és azt újabb függő kölcsön felvételével bonyolultabbá tenni nem engedi, de különösen nem hagyhatja jóvá a közgyűlés határozatát azért sem, mert szükségesnek tartja, hogy a város végre egyszer és mindenkorra rendezze a város és a hitfelekezetek közötti iskolák fenntartására vonatkozó jogviszonyt. A novemberi közgyűlésen került elő ez a miniszteri leirat és ekkor a közgyűlés megbízta a tanácsot a város és a hitfelekezetek közötti jogviszony végleges rendezésével, de egyidejűleg megkereste a belügyminisztert, kérve, vonja vissza a közgyűlési határozat jóváhagyását megtagadó leiratát és addig is, míg az általa rendezni kívánt jogviszonyt, a mely folyamatban van, megállapítják, hagyja jóvá a közgyűlés határozatát, mert az elemi iskoláknak építése már elodázhatatlanul szükségessé vált. A belügyminiszter válasza erre a közgyűlési felterjesztésre ma érkezett le. A miniszter hajthatatlan marad, nem vonja vissza leiratát és a már említett okoknál fogva nem hagyhatja jóvá a közgyűlés határozatát; nesze városi önkormányzás.

Fizetésektelen kereskedők.

A debreczeni piacról két fizetésektelenséget jelent a bécsi Creditoren Verein. Az egyik Adler Simon Kossuth-utcai vászon és fehérnemű kereskedő, a másik Hernády Pál fűszerkereskedő.

Késelés az utcán.

Faragó József fodrászsegéd Nagy István szobafestősegéddel a vásárba ment. A nyugoti soron összeveszték és a szóváltás hevében Nagy István festősegéd zsebkését

a legtökéletesebb fényképek Harth Gusztáv műtermében készülnek.

Ugyszintén ajánlja a t. cz. tisztviselő uraknak arczképes igazolványhoz szükséges fényképeket a legelőnyösebb árban.

Alkalmi ajándéktárgyaknak

Tisztelettel **Harth Gusztáv** fényképész. Debreczen, piacz-utca 34.

markolatig döfte Faragó balfüle tövébe. A súlyosan sérültet a kórházba szállították. Nagy Istvánt a rendőrség letartóztatta,

Szerencsétlenség a nőegylet bálján.

Az izraelita nőegylet szombat esti fényes estélyén a jókedvet sajnálatos baleset zavarta meg. Két fiatalember B.— és F.— nevűek, nem gazdászok, ahogy egyik laptársunk írta, éjjel két órakor jó hangulatban felmentek a bálba. Mivel nem voltak báliasan felöltözve, egyik üres páholyban foglaltak helyet és bort vitettek oda. Vigyázatlanságuk következtében azonban egyik boros üveget ledöntöttek és az összetört üveg rázuhant a páholy alatt ülő Turai Farkas leányának fejére Margitra, ki több sebtől vérezve eszméletlenül terült el. Több orvos sietett segélyére, bevitték a női öltözőbe és sebeit bekötötték. Súlyos sérüléseket szenvedett fején és homlokán, hol sebét 3 öltéssel varrták be. A rendőrség az esetről jegyzőkönyvet vett fel. A szomorú eset lehangoltságot keltett és általános részvétet keltett a sérült iránt, kinek ez volt az első bálja.

Régi debreczeni bálokról.

Farsang idején a legalkalmibb tárgy a bálokról beszélgetni. A régi debreczeni bálokról — egyéb emlékezések között — ezeket írta gróf Vay Sándor, a „Hazánk“ tárczájában: „Belépődíjas, vagyis Zahlbalokat a XVIII. század végén híresek adott Debreczenben Fáy Ágnes, egy szathmármegyei református papnak özvegyesre jutott felesége. Ez az élelmes asszonyság kibérelte Debreczen város egyik kávéházát és itt, a debreczeni híres vásárok idején tartotta báljait. Láttam is egy ilyen százesztendősnél régibb meghívót, amelyen, alig tenyérnyi papiroson írva áll: „A most folyó 1790-ik esztendőben, július hónapnak 8-ik napján a Fáy Ágnes kávéházánál Zahl-Bál fog tartatni. Kezdődik estvéli 8 órakor. A Bemenetel ára 30 kr.“

Katonai kinevezés.

A honvédelmi miniszter Gróf Endrét, a debreczeni 3-ik honvédegyalozred volt önkéntesét tartalékos hadapród tiszthelyettesse nevelte ki.

Családi dráma a tanyán.

Tegnap este családi dráma játszódott le az ondódi tanyán. Györfi Ignác majoros feleségével együtt évek hosszú sora óta a legjobb egyetértésben élt együtt. Az utóbbi időben mindketten betegeskedtek és emiatt gyakran gondoltak az öngyilkosságra és nem egy ízben hangoztatták is ezt a tanyabeliek előtt. Tegnap délután még vidáman beszélgettek a tanyabeliekkel és este 7 órakor pihenni tértek. Mi történt a kis földes szobában, mikor Györfiék pihenni mentek, nem tudni. Másfél óra múlva a szomszédok egyike benyitott, két halottat talált a szobában. Györfi és nejét. Körülöttük nagy vértócsa és egy élesre fent borotva. A két öreg nyaka elvult vágva. A hivatalos vizsgálat megállapította az öngyilkosságot. A valószínűség azt igazolja, hogy Györfi vágta el a felesége nyakát is.

Eskületétel.

A debreczeni kórház újonnan kinevezett orvosa dr. Hutiray József a ma d. e. Kovács József polgármester elnöklésével tartott tanácsulésen tette le a hivatalos esküt.

Öngyilkos fiatal ember.

Egy debreczeni család egyik fiatal tagja Sz. A. követett el tegnap öngyilkosságot. A 20 éves ifju pár nappal ezelőtt eltűnt szülei lakásáról. A rendőrség mindenféle kerestette a szülők kérésére, de nem találtak. Tegnap délelőtt a cseréi erdőben egy fán egy fiatalember holttestére akadt egy disznópásztor. A rendőrséget értesítették, mely a helyszínen megjelenve, az öngyilkos zsebében talált levélből megállapították, hogy az öngyilkosságot életuntségéből követte el. Az öngyilkos ifju temetése holnap délután lesz.

Adakozások.

A 8 gyermekes szegény asszonynak kiadóhivatalunkhoz a következő adományok folytak be: Zion egylet 4 kor, Klein Miksa 1 korona, ifj. Schvarcz Vilmos 1 kor. Bánóczy Alajosné 1 kor. Grosz Sandor 1 kor. Seipel Sándorné 1 kor. Jogiczáné 40 fill. Rahmer Sándor, a Becher és Melichar cég képviselőjétől 1 kor. Thieszen Arthur 1 kor. Steier Gyula 1 kor. Feldmann Gyula 1 kor. E gyűjtés eredménye 26 kor 70 fillér. — Ezen adományokat még a tegnapi napon átadtuk.

Katonák élelmezésének díja.

A hadgyakorlatok idején különösen a kissebb falvakban, nagy kavarodás van mindenütt. A házak falain vörös betűs írás jelzi, hogy hány embert és lovat szállásoltak be oda. A beszállásolás még hagyján volna, bár ez is sok kellemetlenséget okoz; de a kényszerű élelmezés fáj leginkább a magyarnak. A honvédelmi kormány fizet ugyan az átvonuló katonák élelmezéséért, de e téren bizony nem igen mutatkozik a katonák civil galleriája. A honvédelemügyi miniszter most állapította meg az ország minden vidékére nézve a kényszerű élelmezések egy napi díját. Ez az összeg még a mi vidékünkön, Tiszántul a legkisebb. Az egy napi élelem díja harmincz fillér, mely térítési összeg a honvédelemügyi javadalmazásból fizetendő. Ez bizony kevés.

Magyar nevek.

Grünberger Jakab (Jenő) szoboszlói illetőségű debreczeni lakos belügyminiszteri engedélyvel Gál-ra, Weisz Farkas debreczeni lakos és kiskoru Hugó, Rózsi, Károly, Anna és László gyermekei Hajdu-ra magyarosították neveiket.

Izraelita temetés református pappal.

Ez év második napján volt a temetése Schwarzenberg Adolf darányi kereskedőnek. A különben is köztisztviselőben álló agg férfit végletiszteltét azt tette meg nevezetesebbé, hogy az izr. vallású család u helybeli református lelkészét kérte fel, hogy a gyászbeszédet a háznál megtartsa.

A gazdasági tanintézet nyilatkozata.

A debreczeni gazdasági tanintézet annak kijelentésére kér fel bennünket, hozzuk

nyilvánosságra, hogy az a két fiatalember, kik az izraelita nőegylet bálján azt a sajnálatos balesetet vigyázatlanságuk folytán előidézték, nem gazdászok és sohasem voltak a gazdasági tanintézet hallgatói. A közönséget az tévesztette meg, hogy a gazdászok által hordott ruhákhoz hasonló öltözetet viselt az egyik és így terjedt el az a minden alapot nélkülöző, a gazdasági tanintézet reputációját érintő hír, hogy az illető fiatalemberek gazdászok voltak.

Szöttépett csendőrök.

Borgó-Prund község határán egy farkas farka megtámadott két szolgálton álló csendőrt. A csendőrök fegyvereikkel védtek magukat a tulnyomó erővel szemben. É védekezésük közben hét farkast sikerült elejteniök. Már szétugraszták a dühös fenekedakat, a mikor az egyik csendőr birtelen elcsuszott és elesett. A farkasok erre rárohantak a leesett csendőrré és daczára a másik csendőr lövöldözésének, hamarosan szöttépték. A vér látása csak ingerelte a bestiákat. Most már neki rohantak a másik csendőrnek s rövid küzdelem után azt is szétmárcangolták. — Az utasok csak a két fegyvert kardot, a véres és összetépett ruhadarabokat találták a szörnyű harc gyászos színhelyén.

Visszaélés a névmagyarosítással.

Nem egyszer mutattunk már rá azon visszaélésekre, amelyeket a névmagyarosítással üznek. Ilyen esetre kell rámutatnunk újból. Talán még emlékeznek olvasóink arra a bűnpörre, melynek vádlottjai Ziegler József orvosnövendék, Sonnenberg Paula és az édes anyja voltak. Az volt a vád ellenök, hogy a Ziegler József és Sonnenberg Paula bűös viszonyának gyümölcsét megölték és a Dunába dobták. Az irgalmas szívű esküdtek nem látták bebizonyítottnak a vádat, fölmentették őket és a törvényszék elnöke így szólt Zeiglerhez:

— Azt hiszem, most már tudja kötelességét.

— Igen. Nőül veszem Paulát.

Ez régen történt. Azóta Ziegler kicsapták az egyetemről és esztendőket teltek el. Most fordulat történt a dologban. Olvastuk a béten a budapesti lapokban fényes esküvőről, amely a dohány utcza zsinagógában folyt le. Zala József vette nőül Siklós Paulát. A botrányos bűnper a régi nevek alatt zajlott le. Az esküvőre pedig jó hangzású magyar neveket vettek fel. Hát ez nem nyilvános visszaélés a névmagyarosítással?

Népkonyhára érkezett adományok kimutatása.

Beküldetett: özv. Szikszay Józsefné, macsi Tóth András 10—10 kor. özv. Szöke Jánosné és fie 4 kor. Schwalb Adolfné 2 korona, Dalmy László 10 zsákkrumpli, Medgyaszay Sándor 10 klló tepertő. Egyidejűleg felkérem Választmányunk t. tagjait, hogy a népkonyhánál a felügyelei gyakorlása végett minél gyakrabban megjelenjenek s az ott kitett iven nevüket feljegyezni sziveskedjék. Szücs Kálmán nőegyl. pénztáros.

Hölgyek öröme.

Ezrekre menő elősmerő levél bizonyítja, hogy a legjobb szer a szépség ápolására az általam készített híres dr. Lehmann féle arc kenőcs. Egy tégely ára 1 korona, hozzávaló szappan 80 fillér. Poudre 1 doboz ára 1 korona. Csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt kérjünk és fogadjunk el! Kérem egy próbarendelvényt tenni. Gyarmati Emil

városi gyógyszerháza a Szent Háromsághoz Baján. Viszont eladók nagy kedvezményben részesülnek.

Az izraelita nőegylet jelmezes estéje.

Az idei béli évad legfényesebb és legsikerültebb mulatsága kétségkívül az izr. nőegylet jelmezes estéje volt, mely szombat este szokatlanul nagy érdeklődés mellett folyt le az „Arany Bika“ szálloda dísztermében.

Ritkán fogad magába a Bika díszterme olyan előkelő közönséget és ugyancsak nem mindennapi élvezet gyönyörködni annyi sok, szép asszonyban és leányban.

Kilencz óraker gyülekeztek a jelmezes és dominós hölgyek, valamint az urak közül is számosan jelentek meg jelmezben. Kévszel kilencz óra után Rácz Károly zenéje jelt adott a jelmezesek felvonulására, mely festői, szép látványt nyújtott. A jelmezes hölgyek kihasználták az alkalmat és az arcz alatt megindult a tréfalkozás, természetesen sok urnak nem épen kellemesen hatott, mikor egyik, másik ösmeretlen jelmezes hölgy „találó megjegyzésekkel“ tűntette ki.

Tíz óraker kezdődött az est fénypontja a Tarka színpad előadása. Alkalmi próloggal nyílt meg az előadás. Berger Andor dr. hévvel adta elő a prólogust.

A műsor második számát Edinburg Kornél töltötte be. — Bajosan, kedvesen dalolta el a Gésákból a Teaska dalát és a Katalin operettből Germain belépőjét.

A jámbó társaság Szendrő, Pápay, Fisch Lajos előadott dalaival nagy hatást ért el. Meg is újrázták énekszámait.

Szokatlan tetszést aratott és derült pillanatokat szerzett Szomaházy ötletes „Segéd juhásza.“ Berger Jenőné, Fisch Ernő és Erber Ernő arattak óriás sikert. Az előadás fénypontja a következő szám, az excentrik csoport fellépte volt.

Leirhatatlan hatást ért el Fisch Lajosné, ki bámulatos, csodálni való fűtyty tudományát mutatta be.

Fűtytykopléját nemcsak hogy megújrázták, de a kitoró tapsviharra hatmadizben is megkellett jelennie és ez alkalommal fűtytylésével még nagyobb sikert ért el.

Hasonló siker koronázta Stein Zsigmondné, Fisch Paula felléptét, ki bámulatos ügyességgel utánozta a chansonett énekesnőket. A társaság harmadik tagja, Fisch Lajos, a zenevirtuóz, ügyesen előadott kuplénak is meg volt a maga osztatlan elismerése.

Az előadás után a szerencsekerék működött, majd a felállított sátrakban felszolgáló szép hölgyek csalogatták az urakat és azok bizony nem sokat kérték magukat. Vig élet is folyt minden sátorban.

A bál alkalmával egy „Sohse halunk meg“ című csinos külső kiállítású alkalmi ujság is megjelent, mely azonban címével ellentétes sorsra jutott, mert izléstelen, legény estélyhez sem illő tartalmával általános megütközést keltett elannyira, hogy az elnökség az elárusítást, bárha abból a jótékony célra tetemes összeg befolyhatott volna, megtiltotta. Természetesen sem tánczosokban, még inkább tánczosnőkben nem

volt hiány és tartott a táncz legjobb kedvvel reggelig.

A névsort, amennyiben sikerült összeszedni, a következőkben közöljük:

Asszonyok: Frank Rezsőné, Schirf Jakabné, Sonnenberg M. D-né, Weisz Lévy-né, E. erich Arnoldné, dr. Balkányi Miklósné, dr. Popper Alajosné, Weisz Mártonné, Turai Frigyesné, Rozenfeld Salamonné, Fischer Nándorné, Horváth Jánosné, Schatz Jakabné, Lukács Árminné, Szávay Gyuláné, Neumann Nándorné, dr. Hegedüs Jenőné (orgona) Fischbein Ignáczné, dr. Weisz Bernátné, Popper Arnoldné, Rozenhál Sándorné, Geiger Simonné, Gara Lajosné, dr. Popper Alajosné, dr. Tüdös Jánosné, Mandel Jenőné, gróf Bethlen Sara, dr. Kenyeres Elekne (vadrózsa), Fürst Ödönne, Domán Miksáné, Schvartz Dánielné, Schön Simonné, Klein Dávidné, Kain Adolfné, Stark Ignáczné, Bészler Károlyné, Udvarhelyi Gézané, Thiessen Arthurné, Stern Izidorné, Gyémánt Salamonné, Szonszt Vilmosné, ifj. Kovács Sándorné, Nagel Zsigmondné, Tihanyi Józsefné, Fried Emilné, dr. Reichard Mária, Stein Zsigmondné, Glück Miksáné, Szántó Gyözöné, Falk Árminné, Burger Józsefné, Turai Farkasné, Fleischmann Mórné, Dénes Adolfné, Erdei Jánosné, Bodnár Gézané, dr. Bruckner Ernőné, dr. Szász Adolfné (czigány), Darvas Edené, Békés Emilné, Klein Miksáné, Darvas Izidorné, ifj. Schvartz Vilmosné, dr. Burger Péterné, Ungár Albertné, Polgár Zsigmondné, Grünfeld Adolfné, Jónás Mórné, Debreczeni Jenőné, Hajnal Sámuelné, Hochfelder Jakabné, özv. Berger Vilmosné (excentrik), Berger Móríczné (dominó jelmez), Sesztina Jenőné, Darvas Nándorné, Edinburg Adolfné, Táfler Ignáczné, Goldblatt Jakabné, Várady Ignáczné, Adler Sámuelné, Hevesi Gyuláné, Meisels Vilmosné, özv. Bányász Mórné, Horovitz Zsigmondné, Rott Lipótné, Kandel Ferenczné, Lusztig Dezsőné, Mandel Zsimondné, Csanak Józsefné, Wespriemi Zoltanné, Ujfalussy Józsefné, Szunyogh Sándorné, Lusztig Károlyné, Miskolczy Jenőné, Weinberger Lajosné, Fisch Ignáczné, dr. Löfkovics Mártonné, Szabó Kálmánné, dr. Kemény Mórné, Kaszanyitzky Endréné, Rózsa Lajosné, Rózsa Ignáczné, Horváth Jánosné, Biczó Gyuláné stb.

Leányok: Bloch Hermin (Budapest, tanuló), Rott Erzsike, Lukács Erzsike (százszorszép), Rozenfeld Frida (ceseresznye), Váradi Ilona (dominó), Weszecky Gizella, Emrich Zelma, Turai Margit, Sonnenberg Berta (ceseresznye), Ujfalussy Vera, Szántó Jolán (spanyol nő), Gyémánt Ilonka (Lotty) Markovics Rózsa (akác), Békési Lila, Márkus Irén (jelmez), Mihelji Margit, (pompón), Szunyogh Lili, Szunyogh Margit, Szabó Margit, Szabó Kata, Riekl Piroška, Kemény Irén (Pompador), Fisch Margit, Marosi Gizella (kéményseprő), Bányász Mariska (kéményseprő), Feldmann Malvin, Edinburg Kornélia, Fischer Margitka, Schirf Eleonóra, Táfler nővérek, Schön Etelka.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

A hét műsorából két este emelkedik ki: a csütörtöki és szombati. Csütörtökön

Molière remeke a Képzelt beteg kerül színre, czimszerepben Sebestyénnel. Ez a darab egyike a leghatásosabb Molière remekeknél, melyben az elevenig ható vágásokkal ostromozza a tudákos orvos urat, egyszersemind főhősében egy örök időkre szóló tipust alkot meg.

Erre az előadásra különösen főtívjuk a közönség figyelmét, úgy a darab, mint az előadás megérdemli az érdeklődést. Sebestyénnek, a társulat talentumos színészének, ismét alkalma lesz új oldalról mutatni be a tehetségét egy nagy és farszító szerepben.

A másik szintén figyelemre méltó előadás szombaton a Traviata, olasz daljáték, gyönyörű áriákkal és érdekes mesével. R. Réty Laura felléptével. A heti műsor többi darabjai ismeretesekek.

A részletes heti műsor a következő:

Hétfő, jan. 12. A doktor ur.
Kedd, jan. 13. Párisi élet.
Szerda, jan. 14. Gésák.
Csütörtök, jan. 15. Képzelt beteg.
Péntek, jan. 16. A doktor ur.
Szombat jan. 17. A tévedt nő. (Traviata).
Vasárnap, jan. 18. délután: A föld.
Este. Mária bátyja.

Egy párisi regény.

(Ujházi vendégfellépte.)

Ujházi mester vendégjátéka, mint eddig minden egyes föllépésekor, tegnap este is telt házat hozott. A közönséget csakis a vendégművész remek játéka hozhatta össze ily nagy számmal, mert a darab egyáltalán nem érdemelte meg a nagy érdeklődést. A modern színműírás kőkorszakából való darab ez, abból a korból, mikor egyedüli czélja a drámairónak az volt, miképen lehet a közönség érzékeny szívet minél jobban megindítani és a jószívű hallgatók szeméből minél több könnyet kisajtolni. A darab meseje, jelenetei, parbeszédei mind ezt a czélt szolgálják. A hangulata egészen olyan, mint azoké a szentimentális regényeké, melyekkel ábrándos varrölányokat szoktak megrikatni ahoz értő írók.

A vendégművésznek azonban egy remek szerep jut benne: a Chevalier báró szerepe. Ezért az egy kiválóságáért elnézzük a darab tökéletlenségét. Igazi gyönyörűség élvezni azt a pompás, jellemzetes játékot, melylyel az Ujházi nagy művészete lebilincselővé érdekessé tudja tenni ezt a különben ellenszenves színpadi alakot. A negyedik fölvonás meghalasi jelenetében páratlan realitással és művészettel játszott. A felvonások végén számtalanszor kitapsolta a közönség s melegen ünnepelte a nagy művészt.

A többi szereplők méltánylást érdemlő buzgalommal igyekeztek megállni helyüket. Hahnel Aranka, Menszáros Margit és Csáder Irén úgy játékkal, mint kivált gyönyörű öltözékükkel nagy tetszést arattak, jól játszották szerepüket Ebergényiné, Klenovits Farkas Béla és Palágyi is.

A díszletek is megfelelőek voltak.

Legközelebb, ha ismét gyönyörködhetünk Ujházi mester játékában, reméljük, hogy arra valóbb darabban láthatjuk majd, pl. a Crampton mesterben, melyben Ujházi egyik legnagyobb sikerét aratta.

(— s — c)

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz“ Debreczen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja **Harmat arczporát** (pouder), mely készítmény üde színt kölcsönöz az arcznak s nem rontja az arczbört. Kitünő illatu, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen arcz vagy rizsporral. Jól tapad s igen jól fed. A Harmat-crème a Harmat szappannal együtt használva az arczbört üdévé, széppé teszi s megóvja a megránczosodástól. (Kapható 3 színben: **fehér, rózsaszín, sötét színben**) mintadoboz Harmat-pouder ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja továbbá következő arczporait: **Berlini Fotpuder** (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. s 1 kor. 60 fillér. **Velutin Poudor** (3 féle színben) kis doboz 60 fill., nagy doboz 4 kor.

Vad-ebéd Baranyában.

Egyik baranyai földesur, nem sok van, könnyű lesz kitalálni, hogy melyik, a szomszédos községek vadászterületeit szerette volna bérbe venni; a közbirtokosság azonban nem akarta olcsón átengedni a jogot. Ki is jelentették, hogy szövetkeznek s fölverik a bérösszeget olyan magasra, hogy a földesur megemlegeti az árverés napját. Közledvén a nap, a földesur meginvitált magához néhány szóvivő urbéres atyafit s annyira hatott rájuk, hogy kijelentették, miszerint egy föltétel alatt elállanak elhatározásuktól. Adja a földesur írásban, hogy ha már a vadjaikat lövi, legalább adjon nekik minden évben egy vad-ebédet.

— Ha csak ez kell! kiált föl a jóizú uraság. Nagyon szívesen.

Íróasztalhoz ült, megszővegezte az egyességet s kölesönösen aláírták. Mindkét fél kapott egy példányt. Elkövetkezven az árverés napja, senki se licitált s a földesur a vad-ebédért a kikiáltási áron kapta meg a vadászberletet.

A napokban volt az első vad-ebéd. Pompasan sikerült! A közbirtokosság összes tagjai részt vettek a lakomán, Két oldalra kilaktak, csak úgy gömbölyödtek bele.

Vége felé járt már a lakoma, amikor az uraság kis fia besurrant az ebédlő társasághoz s látván a jóllakott atyafiakat: elkezdett röhögni.

— Egészségükre válják a — róka: kiabálta az egymásra tekintető atyafiak felé s majd megszakadt a kacagásban.

A nagy hahotára belépett a földes ur. Az egyik atyafi rögtön hozzá sietett s ropant kíváncsisággal kérdezte:

— Nagyságos Uram, igaz a mit az ifjur mond? Csakugyan, róka-hussal vendégtelt meg bennünket?

Valamenyien figyelmesek lettek s feszült érdeklődéssel várták a választ.

— Maguk barátaim vad-ebédet kötöttek ki; hát adtam vadat. A vad valósággal — róka volt.

Az asztalfőn ülő potrohos biró, az ingujjával megtörölgette a száját és szólt valakiknek:

— Akármilyen vót, de jó vót! . . . Vajjon elmennek-e ezek az atyafiak az uraság második vad-ebédjére?

Aligha!

Borsos történet.

(Berlin titkaiból.)

Berlinben, mint onnan jelentik, a rendőrség egy büntanyát fedezett fel, hol a gyógyító masszázsz czigérével hallatlan aljasságokat vittek véghez. A büntanya vendégei többnyire előkelő urak voltak, még pedig a módosabb, etökelőbb körökből. A büntanya tulajdonosnőjét, W. asszonyt, aki masszírozónőként szerepelt, a rendőrség letartóztatta és a büntetőbírótság előtt fog felelni üzemléiért.

W. asszony valóságos regényes nim busszal övezte cselekedetét és az öreg urakkal különböző álneveken levelezett, miket egy híres regényből merített, melynek hősei és hősnői különös aberrációban halt meg és róla nevezték el a szexualitásnak ezt a nemét. A rendőrség lefoglalta W. asszony egész levelezését, a mely teljes világot vetett a büntanyára. A levelekben az öreg urak a híres regény szereplőinek stílusában kéri „urnőjüket“, hogy hogy engedje meg nekik, szegény „rabszolgák“-nak, hogy közeledhesenek feléje, W. asszony zsarnoki hanggal felelt, mire a rabszolgák úgy jöttek hozzá,

mint a legyek. A lakása tele volt kinzó eszközökkel, amikbe az áldozatok önként bevették magukat.

A rendőrségnek ropogant ügyességgel és óvatossággal kellett eljárni a nyomozásban és miután megtudták az összes titkos jelszavakat, Treskow rendőrbiztos néhány detektivvel megjelent W. asszony lakásán. Treskowot minden nehézség nélkül bocsátotta be a masszörnő, mert azt hitte, hogy valamelyik új rabszolgája érkezett meg. — Fekete trikóban jött eléje, a kezében korbacscsal.

Erre Treskow megnevezte magát és füttyentésére a detektívek is berontottak a lakásba. Lstartóztatták nyomban W. asszonyt és a lakás átkutatásához fogtak. Mindenféle kinzó eszközöket találtak, amik az inkvizíció torturáit is megszerűsítették. A rabszolgák közül egyet sem sikerült elfogniok. A német újságok dicsérik a berlini rendőrség energiáját, hogy teleplezte a bűnös asszonyt aki rootja a becsületes masszörök hitelét, pedig azokra a mai orvostudományoknak szükség van.

CSARNOK.

Vaterloo.

Erickmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móríc Pál.

Éjszaka fél tíz órakor már nem messzire jártunk Genappetól. Már messziről hallottuk az iszonyu ordítást. Az uton szalmatüzeket gyújtottak, hogy jobban igazodhassanak ebben a zürzavarban. Ezen fénynél mi is láthattuk a házakat, az utcákat, melyek annyira zsufoval voltak emberrel, lóval, máhával, hogy ott ugyan egy lépést sem lehetett előre szaladni. Belátuk, hogy a poroszok minden perczen ide érhetnek és megkezdhetik a község ágyuzását, azért okosabbnak véltük körülkerülni a várost, mintsem hogy falkástól fogjanak el bennünket. Ezért csaptunk le többet magunkkal balfele a vetések köze. A Thy folyócskán keresztül hönalig gázoltunk a vízbe. Éjfélkor értünk Quatre-Brasba.

Bebizonyult, hogy okosan jártunk el, mikor nem furakodtunk Genappe-ba, mert a porosz ágyuknak a dörgése, a porosz puskáknak a ropogása ide is hallatszott, bizonyosan ekkor támadtak meg a községet.

De még azután számos menekülő is érkezett az uton. Leginkább vértések, lándzások, lovasvadászok . . . Senki sem tartóztatta őket.

Iszonyun megéheztünk. Noha jól tudtuk, hogy ezeket a házakat már rég kipusztították mégis a baloldaliba léptünk. A ház padlóra szórt szalmán sebesültek feküdtek. Alig nyitottuk rájuk az ajtót, mind kiáltozni, sikoltozni kezdett . . . De meg az igazat megvallva oly borzalmas büz csopott az orrunkba, hogy menten visszaugrottunk és tovább ku yagoltunk Charleroi fele.

Gyönyörű holdvilágos éjszaka volt. — Jobbról a vetésben egész halom holttest tűnt a szemünkbe. Ezeket még mindig nem földelték el. Buche az egyik helyen három vagy négy holt angolt látott meg. Tünődtem, mit akar azokkal a boltokkal, mert feléjük indult. És ime csak mihamar vidámabban koczog felém, bádogg tábori kulacsot mutogatott, kotyogtatott a füle mellett.

— Józsi, tele van!

De mielőtt kihuzta volna a dugóját, a vizes árokba merítette. Majd azután koryintott a kulacsból, mondván:

— Pálinka!

Nyújtotta a kulacsot, magam is jót

huztam belőle. Ugy éreztem, hogy újra éled minden tagom és még félig tele volt a kulacs, mikor Buchenak kézhez adtam. Halát adtam az urnak, hogy így segített rajtunk.

Neki buzdultunk, most már kenyér végett akartuk a holtakat kikutatni . . . De a harcizaj mindjobban közeledett, és mivel nem voltunk oly számosan, hogy a poroszok esetleges támadásával szembe szállhassunk, ujult erővel, kedvvel masiroztunk tovább. Ettől a kis pálinkától is rózsaszinben láttunk mindent; mondám is:

— Jancsi, a legiszonyubb helyzetből már szabadultunk! Meglásd, viszont látjuk még Pfalzburgot és Harberget. A legjobb uton haladunk Franciaország felé. Ha most mi győztünk volna, akkor tovább kellett volna masiroznunk Németország szívébe. Azután még az osztrákokat, muszkákat is le kellett volna verőnk. És ha a szerencse kedvezett volna, hogy életben maradunk, mint szürke haju veteránok kerültünk volna vissza Petite-Pierre-be vagy valami másik helyőrségbe.

Közbe azonban nehéz gondolatokkal is gyötrődünk. Ennek daczára most bátrabban, hitosabban koczogtunk. Buche e fölött tünődött.

— Nagyon derék, hogy az angoloknak bádoggból van a tábori kulacsok; mert ha a holdsugarinál szemembe nem ragygyant volna az a bádogg kulacs, sohas jutott volna eszembe, a kulacs után kutakodni.

Ezen csendes beszélgetéseink közben minduntalan menekülő lovasok nyargaltak el mellettünk. A lovuk már rogyadozott, de addig ütlegelték, sarkantyúzták szegénykéket, hogy nagy kínosan mégis tovább ügettek. Ujabb puska lövések jelezték, hogy az áradat ismét közeledik. Szerencsénknek még mindig előnyben voltunk.

Éjszaka egy óratáját már azt hittük, hogy megmenekültünk, midőn Buche hirtelen oldalba lökött:

— Józsi . . . A poroszok!

(Folyt. köv.)

Boros Testvéreknél

divatos női ruhakelmék, selymek, téli kendők és velezek a versenyben létező legolcsóbb árakban. Maradékok féláron.

Alkalmi vétel

az új szőnyegházban.

Egész jóminőségű futó szőnyeg	mtr.	25 kr.
Tapestry futó szőnyeg	"	95 "
Nyírott futószőnyeg	"	frt 1.50 "
Egy 200 cm. széles és 300 cm. hosszú		
Finom Tapestry szőnyeg	frt	14.50 "
Ágy előszőnyegek	drb.	45 "
Butorszövetek	mtr.	42 "

óriási választékban

kaphatók

Bosznay J. és Társa

új szőnyegházában

DEBRECZEN, Kossuth-utca 11 szám.

PÖSTYÉN-FÜRDŐ

Csúz, köszvény, Ischias, Exsudatumok egyedüli sikeres gyógyhelye. Télen is nyitva. Kinek az utazás nehézkes, használjon **házi kúrát** a póstyéni **iszappal**, mely a házi orvos kezelésében minden gyógszert felülmúl. 5-10 kg. iszap, 10-20 üveg hévízzel egy kúrára elegendő.

Használati utasítást, téli prospectust szívesen küld a fürdőigazgatóság.

Nagy választékban.

Minden nagyságu **Téli gyapju kendők, férfi, női és gyermek alsó Tricó ruhák és harisnyák, Erancoia, Cosmanossi színes, fehér Pique és Sinór Bachetek a legszolidabb szabott árak mellett kaphatók:**

Jánossy József és Társa.

Vászon és kézmű raktárában Debreczen, Piacz-utca főtözsde mellett.

381—1902 v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A derecskei kir. bíróságnak V. 234/2—1902. sz. végzése folytán közhírré tételik, miszerint Eppinger Lázár és fia bpesti lakos részére Kohn Dezső derecskei lakostól 952 kor 01 fillér tőke, ennek 1902 szept. 30-tól számítandó 6% kamatai s eddig összesen 105 k. 30 fillér perköltség erejéig 1902 decz. hó 16-án bíróilag lefoglalt és 7286 koronára becsült árucikkek **1903 é. jan. 15-én d. e. 9 órakor** kezdetét veendő és Derecskén alperes lakásán megtartandó nyilvános bírói árverésen legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Derecskén, 1903. jan. hó 5-én.

Büchler József bir. kiküldött.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostávi szemben.

15259—1902 Tkv.

Árverési hirdetmény kivonat.

A debr. kir. tsvszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a debr. kölesönös Segélyző egyesület és tsa végrehajthatónak özv. Gutti Istvánné ellen folytatott végrehajtási ügyében 1902 ev decz. hó 11-én bírói árverésen eladott a debreczeni 1151 sz. tjkvben A + 1193 hrsza. felvett ingatlanra a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak fogantatására határidőül az **1903. február hó 14. d. n. 3 óráját** e tkvi hatóság árverési termébe kizüzte.

Kikiáltási ár a már kötelezőleg megajánlott 4158 kor.

Az árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni avagy az 1-81.LX. tc. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű előismerényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tsvszék, mint tkvi hatóságnál és Debreczen város rendőrségénél tekinthetők meg.

Kelt a debr. kir. tsvszék mint telekkönyvi hatóság, Debreczen, 1902. dec. 23-an.

Hegedüs

kir. tsvszéki bíró.

17304—1902.

Árverési hirdetés.

Debreczen szab. kir. város gazdasági törzsgulyából kiselejtezt és számfeletti 10 darab bika és 2 darab ökörnek az **1903. jan. 12-én** tartandó országos baromvásárban nyilvános árveréseni eladása rendeltetvén el, ezen árverésre az érdekeltek meghivatnak.

Az árverés a jelzett napon d. e. 9 órakor kezdődik.

Az árverési tárgyat képező bikák a város Epreskerti telepén megtekinthetők.

Debreczen, 1903. jan. 5.

A városi tanács.

Házvezetőnő.

Kerestetik vidékre középkorú, magános, gomoly gondolkozású **urinő**, ki a háztartás minden ágában és gyermek nevelésben teljes jártassággal bír.

Czím a kiadóhivatalban.

Miért szenved ön?? Hiszen önnek gyógyulása bizonyos még akkor is, ha sebe **bármily régi**, sőt a fájdalmas opeátiót is elkerülheti, ha a

valódi

THIERRY A.-féle Centifolia kenőcsöt

használja, mely **rendkívül vonzó, a sebek gyógyításában valamint a fájdalmak enyhítésében utólrhetlen.** A valódi Centifolia-kenőcs alkalmazható: a szoptatók mellkeménykedésének, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csontvesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidéztet sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; v. gre pokolvar, körömméreg, körömgülyés, a lábnak járás közben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. eseteiben. 2 tégely csomag csomagolással postadíjjal együtt 3 ko. 50 fl. Temérdek előismerő levél megtekinthető. Utánzatok vételétől óva intek mindenkit és arra ügyeljünk, hogy „Schutzengel Apotheke des Valais - Sauerbrunn” a tégelybe van-e égetve.

Thierry (Adolf) Limited in Pregrada“ a tégelybe van-e égetve.
Gyógyszerész A. Thierry balzsam és Centifolia kenőcs.

Eme két gyógyhatásában utólrhetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régibb, annál jobb, nem árt a szernek a fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni, melyért csak haszontalanul elpredáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család készletében e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett tartalmatlan szerből A hol nem bizonyos, hogy az én kitünő szerem ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Czím:

Apotheker Thierry (Adolf) Limited Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógszertárakban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

≡ Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. ≡

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógszertára és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)